

תקציר

בעשור האחרון חלה התרחבות ניכרת במפעל ההימורים החוקיים של מדינת ישראל, כאשר נוספו משחקים רבים ותדירויות המשחקים הוותיקים עלו, הן תחת מפעל הפיס והן תחת המועצה להסדר ההימורים בספורט (טוטו). ב-2005 פתח מפעל הפיס כ-150 מתחמי פיס-place, בהם הוצבו מכונות משחק אלקטרוניות הדומות למכונות הקיימות בקזינו, כמו גם מסכי קינו וצ'אנס (ולעיתים גם מרזי סוסים), לצד המשחקים המסורתיים. בניגוד לשאר עמדות המכירה של מפעל הפיס, במתחמים אלו ניתן לשהות ולהמר מסביב לשעון בסביבה המעודדת הימורים.

המחקר בעולם מראה כי משחקי ההימורים החוקיים במדינות המערב הם מוצר שבאופן יחסי פונה לאוכלוסיות החלשות - הפחות מכניסות ופחות משכילות. באבחנה בין סוגי המשחקים השונים, נמצא במחקרים רבים כי משחקים כגון אלו המשוחקים במכונות האלקטרוניות, או במסכי הקינו והצ'אנס, פונים באופן מובהק עוד יותר משאר המשחקים לשכבות החלשות וכי הם ממכרים יותר. עם זאת, בניגוד למחקר הענף הקיים לגבי התמכרות לסמים ולאכזריות, כמעט אין מחקרים שבחנו את הקשר בין אבטלה וחוסר יציבות תעסוקתית ובין התמכרות להימורים.

מחקר זה בא לשרטט את הפרופיל הסוציו-אקונומי של המהמרים במתחמי הפיס-place, תוך שימת דגש על בחינת המאפיינים התעסוקתיים של המהמרים. לשם כך נבנה מערך שאלונים אשר חולק למהמרים ב-21 מתחמי הפיס-place ב-13 ערים שונות ברחבי הארץ, במטרה לנתח את תכונותיהם - בדגש על המהמרים הכפיייתיים מביניהם.

המחקר מראה כי מדובר על אוכלוסייה חלשה במיוחד הסובלת מקשיים כלכליים, אך מגיעה אל מתחמי הפיס בתדירות גבוהה ומוציאה בהם סכומי כסף גדולים על ההימורים, עד כדי פיתוח התמכרות בשיעורים גבוהים. על פי הממצאים, המאפיינים העיקריים שמנבאים בעיית התמכרות להימורים הם: היסטוריה של ניתוקי חשמל בבית, חוסר יכולת לממן חוגים לילדים, מספר גדול של פיטורים בעשור האחרון ואי בעלות על בית. מאפיינים אלה מעידים על קשר מובהק בין חוסר יציבות בהכנסה לבין הימורים כפיייתיים. בנוסף מראה המחקר כי הצעירים נוטים להתמכר יותר מהמבוגרים, לא נשואים יותר מנשואים, וילידי הארץ יותר מעולים.

ממצאי המחקר מציינים את הצורך בעיצוב מדיניות מונעת בדומה לנעשה במדינות אחרות בעולם.